

Міністерство аграрної політики та продовольства України
Вінницький національний аграрний університет

Факультет менеджменту

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
СИСТЕМИ АПК РЕГІОНУ В РИНКОВИХ УМОВАХ
ГОСПОДАРЮВАННЯ

Колективна монографія

Вінниця - 2014

УДК 332.146.2

ББК 65.9 (4УКР) 32-18
Т-65

Рецензенти:

Мороз О.В., д.е.н., професор (Вінницький національний аграрний університет)

Захарченко В.І., д.е.н., професор (Вінницький соціально-економічний університет ВМУРОЛ "Україна")

Чорна Л.О., д.е.н., професор (Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ)

Трансформація економічного розвитку системи АПК регіону в ринкових умовах господарювання: Колективна монографія. – Під заг. ред. Мазура А.Г. – Вінниця, 2014. – 374с.

Друкується за рішенням Вченої ради Вінницького національного аграрного університету (протокол №7 від 28.03.2014р.)

Авторський колектив:

Калетнік Г.М. (гол.ред.), Мазур А.Г., Янчук Г.В. та ін.

Відповідальний редактор:

Колесов О.С.

ISBN

Розглянуто проблеми дослідження стану та можливості оптимізації трансформаційних процесів в регіональних соціально-економічних системах.

Особливу увагу приділено питанням економічної сутності, ролі та значення трансформаційних процесів в економіці. Досліджено коло питань, пов'язаних із внутрішньою організацією економічних систем: засади системних трансформацій в національній економіці, структурно-динамічні характеристики процесів економічного відтворення в аграрних економічних системах, забезпечення сталого інвестиційно-інноваційного розвитку економіки АПК, впровадження та розвиток альтернативної біоенергетики в системі економічного зростання регіонів, застосування математичних методів прийняття управлінських рішень в регіональних економічних системах, удосконалення нормативно-правового забезпечення процесів економічного відтворення, проблематика управління на регіональному рівні.

Розрахована на науковців, аспірантів, студентів, працівників органів управління АПК.

ISBN

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
Розділ 1. Сутність та зміст трансформаційних процесів в аграрній економіці	7
1.1. Наукова методологія обґрунтування інтеграційних відносин в сфері АПК (<i>Калетнік Г.М., Мазур А.Г.</i>)	7
1.2. Нагальні проблеми розвитку земельних відносин (<i>Дишкант О.С.</i>)	16
1.3. Економічний зміст ринку землі та сутність розвитку земельних відносин в Україні (<i>Скорук О.П., Зубар І.В.</i>)	23
1.4. Інвестиційна політика як потенціал розвитку регіону (<i>Киш Л.М., Леонтьюк-Мельник О.В.</i>)	29
1.5. Агропродовольчий комплекс – базис продовольчої безпеки (<i>Пчелянська Г.О.</i>)	36
1.6. Проблеми і реалії створення ефективної інноваційної системи в сфері АПК (<i>Головня О.М.</i>)	43
1.7. Сутність та зміст інвестиційного потенціалу аграрних підприємств, (<i>Янчук О.В.</i>)	51
1.8. Базові основи формування парадигми розвитку та використання сукупного ресурсного потенціалу регіону (<i>Бондаренко В.М.</i>)	59
1.9. Інформаційні технології аграрної освіти та їх вплив на трансформаційні процеси педагогічної системи у сучасних умовах (<i>Клочко О.В., Сличук Н.В.</i>)	65
1.10. Теоретичні аспекти венчурного інвестування (<i>Поліщук О.А., Поліщук В.М., Ковальчук Д.М.</i>)	78
<i>Література до 1 розділу</i>	89
Розділ 2. Структурно-динамічна характеристика інноваційних змін в сфері АПК	94
2.1. Особливості формування та реалізації інвестиційної стратегії регіону (<i>Бондаренко Л.М.</i>)	94
2.2. Використання виробничого та експортного потенціалу підприємств олійно-жирового підкомплексу АПК України (<i>Довгань Ю.В.</i>)	102
2.3. Розвиток сільського господарства Вінниччини – стан та проблеми. (<i>Полеся В.М.</i>)	109
2.4. Розвиток та сучасний стан ринку олійних культур в Україні (<i>Сарафонова І.С.</i>)	121
2.5. Роль міжнародних інвестицій для розвитку економіки України (<i>Фищук Б.П.</i>)	134
2.6. «Зелена економіка» в контексті концепції сталого розвитку (<i>Пена Т.В.</i>)	142
2.7. Еволюція державної регіональної політики в умовах регіоналізації економіки (<i>Мазур С.А.</i>)	152
2.8. Особливості впровадження інновацій в аграрних підприємствах України (<i>Амонс С.Е., Кафлевський В.В.</i>)	159
2.9. Зайнятість населення в контексті ринку праці. (<i>Кафлевська С.Г., Лисюк О.С.</i>)	169
2.10. Місцеве самоврядування в контексті розвитку сільських територій (<i>Дмитрик О.В.</i>)	177
2.11. Структурно-динамічна характеристика розвитку форм господарювання в АПК (<i>Сілко І.М.</i>)	183

2.12. Ринок цукру: проблеми та перспективи розвитку (<i>Красняк О.П., Іщенко Т.В.</i>)	194
2.13. Механізм становлення соціально-відповідальних відносин в системі АПК (<i>Герасименко Ю.В.</i>)	204
2.14. Аналіз сучасного стану світового агропродовольчого ринку та місце України в ньому (<i>Ціхановська В.М.</i>)	213
2.15. Ефективність формування агропродовольчого ринку (<i>Шаманська О.І., Хуторна А.П.</i>)	228
<i>Література до 2 розділу</i>	234
Розділ 3. Механізми впливу на характер і зміст економічних перетворень в аграрній сфері виробництва	242
3.1. Перспективні напрямки розвитку виробництва біопалива на спиртових заводах Вінницької області в сучасних реаліях (<i>Калетнік Г.М., Гончарук І.В.</i>)	242
3.2. Перспективні напрямки виробництва твердого біопалива в Україні (<i>Калетнік Г.М., Гончарук Т.В.</i>)	246
3.3. Механізми управління організаційною взаємодією підприємств системи АПК (<i>Коровецька Л.А.</i>)	250
3.4. Досвід фінансового регулювання агропромислового виробництва в розвинутих країнах світу (<i>Янчук Г.В.</i>)	258
3.5. Контролінг логістичної діяльності аграрних підприємств (<i>Качуровський В.Є., Гапчак Т.Г.</i>)	268
3.6. Стратегія формування та розвитку експортного потенціалу агропродовольчого сектору економіки (<i>Березюк Ю.Б., Фіщук Н.Ю.</i>)	278
3.7. Моделювання збутової політики сільськогосподарського фермерського підприємства (<i>Волонтир Л.О., Підгурський О.І.</i>)	288
3.8. Методичні підходи до оцінки ефективності регулювання економічної діяльності в сфері АПК (<i>Мазур А.Г.</i>)	300
3.9. Інноваційно-інвестиційна стратегія розвитку аграрної економіки на перспективу (<i>Музичук М.М.</i>)	306
3.10. Розвиток агропромислової політики України в умовах глобалізації продовольчого ринку (<i>Дармограй О.В.</i>)	315
3.11. Маркетинг як механізм взаємодії підприємства та ринку (<i>Колесов О.С.</i>)	319
3.12. Основні тенденції інвестиційно забезпечення природоохоронної діяльності підприємств в Україні (<i>Чорнопищук Т.І., Іваницька О.О.</i>)	328
3.13. Перспективи і напрямки розвитку молокопереробних підприємств (<i>Попова О.О., Ціхановська В.М.</i>)	337
3.14. Управління логістичними системами АПК (<i>Потапова Н.А., Качуровський С.В.</i>)	346
3.15. Напрями розвитку фінансового механізму регулювання пропорцій відтворення в аграрному секторі економіки (<i>Поперечний О.В.</i>)	353
3.16. Стратегічні напрямки реструктуризації переробних підприємств галузей АПК (<i>Гонтарук Я.В.</i>)	359
<i>Література до 3 розділу</i>	366
ПІСЛЯМОВА	372

диспропорцій в регіональному розвитку, удосконалити господарські пропорції як на регіональному, так і на галузевому рівнях, забезпечити дієві структурні зрушення в економіці відповідно до наявного ресурсного потенціалу та соціально-економічних передумов регіонального розвитку, сформувати відповідну раціональну спеціалізацію регіональної економіки; підвищити техніко-технологічний рівень виробництв та технічне озброєння галузей інфраструктури, оптимальне впровадження інновацій в усі галузі господарської діяльності із забезпеченням відповідного оновлення основних фондів, впорядкування нормативно-юридичної бази господарської діяльності, посилення інтеграції в світове співтовариство.

1.9. Інформаційні технології аграрної освіти та їх вплив на трансформаційні процеси педагогічної системи у сучасних умовах

Клочко О.В., Сличук Н.В.

Розвиток і становлення сучасного глобального інформаційного суспільства, входження України у світовий освітній простір визначають як основні пріоритетні напрями трансформації системи освіти, модернізацію і підвищення якості освіти. В Україні відбувається перетворення системи освіти у напрямку інформатизації. Досвід показує, що цей складний процес потребує вирішення широкого кола питань. Одними із шляхів розв'язування поставленої задачі є вдосконалення педагогічної системи у напрямку відповідності потребам суспільства, що функціонує на базі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), новітніх застосувань комбінованого навчання, автоматизації інформаційного освітнього середовища.

Важливість теми дослідження обумовлена світовими тенденціями у галузі вищої освіти ХХІ, які сформульовані у Кейптаунській декларації відкритої освіти, рішеннях Всесвітньої конференції ЮНЕСКО з вищої освіти 2009 р. У яких зокрема зазначено, що застосування відкритої та дистанційної освіти на базі засобів інформаційно-комунікаційних технологій створюють умови для вільного доступу до якісної освіти. Така організація навчального процесу досліджувалась та досліджується багатьма вітчизняними і зарубіжними науковцями. Важливими чинниками, які забезпечують розвиток відкритого освітнього простору України є ухваленні документи, зокрема, Закон України «Про вищу освіту», - Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні, затверджена Міністром освіти і науки України 20.12.2000 р., Наказ Міністерства освіти і науки України «Про створення Координаційної ради Міністерства освіти і науки України з питань дистанційної освіти» (від 26.02.2001р., № 91), Положення про дистанційне навчання, затверджене наказом Міністерство освіти і науки України № 40 від 21.01 2004 р. Актуальність дослідження детермінована національними та всесвітніми положеннями щодо розвитку освіти із застосуванням ІКТ, а саме,

Національною доктриною розвитку освіти України в ХХІ столітті, національною програмою «Освіта. Україна ХХІ століття», Болонською декларацією та іншими. Науково-теоретична актуальність обраної теми зумовлена потребою ґрунтовного дослідження впливу ІКТ на трансформаційні процеси педагогічної системи в сучасних умовах. Нині гостро постає необхідність визначення напрямів трансформації педагогічної системи та розв'язання задач освіти двадцять першого століття шляхом обґрунтованого використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Важливі наукові і практичні завдання освіти України в напрямі розвитку освітніх систем на базі сучасних ІКТ, забезпечують ухвалені документи, зокрема, Закон України «Про вищу освіту», Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні, затверджена Міністром освіти і науки України 20.12.2000 р., Наказ Міністерства освіти і науки України «Про створення Координаційної ради Міністерства освіти і науки України з питань дистанційної освіти» (від 26.02.2001р., № 91), Положення про дистанційне навчання, затверджене наказом Міністерство освіти і науки України № 40 від 21.01 2004 р. та інші.

Проведений аналіз наукової літератури дозволяє говорити про те, що зміна характеру науково-інформаційної діяльності, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, прискорення темпів розвитку науки і техніки призводять до якісних змін інформаційного освітнього середовища.

У своєму дослідженні В. Ю. Биков доводить, що реалізація відкритої освіти з використанням ІКТ сприяє мобільності доступу до освітніх послуг, індивідуалізації освіти, неперервності освіти, розвитку інклюзивної освіти [73, с. 23]. Системний, діяльнісний, особистісний, інформаційний підхід реалізації освітнього процесу в комп'ютерному середовищі розглядав Зязюн І.А. [75, с. 414]. Основні положення системного підходу до викладання інформатики висвітлені у роботах Морзе Н.В. Булах І.Є. У наукових працях Булах І.Є. зазначає, що інформаційні «технології являють собою широкий спектр нових засобів надбання знань практично в усіх сферах діяльності людини» [74, с. 50]. Морзе Н.В. означає поняття інформаційної технології, як сукупність методів, засобів і прийомів, що використовуються для пошуку, накопичення, опрацювання, зберігання, подання, передавання інформації (даних і знань) за допомогою засобів обчислювальної техніки і зв'язку, а також способів їх раціонального поєднання з безмашинними процесами опрацювання інформації [76, с. 93]. Також термін нові інформаційно-комунікаційні технології Морзе Н.В. визначила, як «інформаційні технології на базі персональних комп'ютерів, комп'ютерних мереж і засобів зв'язку, для яких характерна наявність доброзичливого середовища роботи користувача» [77, с. 93]. Системність і багатоаспектність поняття «інформаційна культура» дослідив у своїх працях Розенберг Н.М., зокрема, він зазначає, що дане поняття не повинно обмежуватись тільки знанням інформаційних технологій та виділив у ньому компоненти - комп'ютерна культура, загальноосвітня культура, культура діалогу [76, с. 35].

Проаналізувавши напрями зміни характеру науково-інформаційної діяльності під впливом ІКТ, які розглядають у своїх працях вітчизняні і

зарубіжні вчені, зазначимо, що спроба використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі часто зводиться до розробки відповідного програмного забезпечення і окремих методик його застосування, та не вирішує фундаментальних проблем змісту, методів і організаційних форм навчання. Разом з тим, наявність інформаційного освітнього середовища, що формується на основі засобів ІКТ, потребує розробки нових підходів до організації педагогічного процесу і урахування психологічних факторів, що впливають на процес пізнання.

Стрімкий розвиток суспільства протягом останніх десятиліть створює сприятливі умови для впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у різних галузях народного господарства та потребує відповідно високого рівня підготовки фахівців. У освітньому просторі України відбувається поглиблення процесу інформатизації. Досвід показує, що повний перехід на викладання дисциплін на основі інформаційно-комунікаційних технологій не можливий. Одним із шляхів вирішення поставленої задачі є комбіноване навчання.

Питання застосування відкритої і дистанційної освіти із використанням засобів ІКТ розглядалось на Всесвітній конференції ЮНЕСКО з вищої освіти у 2009 році. У декларації конференції зазначається, що проблема забезпечення людей знаннями та навичками, які є необхідними у двадцять першому столітті потребує нових шляхів вирішення, зокрема використання відкритого та дистанційного навчання та засобів ІКТ. Такий підхід сприятиме розширенню доступу до відкритих світових освітніх ресурсів, результатів наукових досліджень, наукової літератури, підвищенню якості освіти, розвитку нових технологій навчання, створенню програм неперервної освіти.

Метою нашого дослідження є теоретичне і практичне обґрунтування педагогічних засад організації освітнього процесу під впливом інформаційно-комунікаційних технологій в умовах модернізації освіти та визначення шляхів реалізації принципів відкритої освіти з використанням системи комбінованого навчання у аграрних вищих навчальних закладах за допомогою ІКТ комбінованого навчання.

Об'єктом дослідження є педагогічна система в умовах трансформації освіти на основі інформаційно-комунікаційних технологій.

Предмет дослідження – трансформація педагогічної системи під впливом сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Гіпотеза дослідження заснована на припущенні про те, що модернізація педагогічної системи під впливом сучасних ІКТ здійснюється на основі реалізації наступних умов: а) рівень інформаційної компетентності всіх учасників навчального процесу повинен відповідати вимогам сучасності; б) використання педагогічної системи, що функціонує на базі сучасного інформаційно-комунікаційного забезпечення; в) застосування методів і форм навчання розроблених на базі актуальних інформаційних освітніх технологій; г) система управління навчальними ресурсами, що забезпечує реалізацію інтерактивної взаємодії суб'єктів освітньої діяльності; д) сформована система контролю результатів навчальної діяльності із застосуванням ІКТ; є)

застосування комбінованого навчання у вищих навчальних закладах освіти з використанням комп'ютерних систем управління ВНЗом дозволить реалізувати основні принципи відкритої освіти.

Завданнями дослідження, відповідно до сформульованої мети дослідження і гіпотези, є:

1. Проаналізувати характеристики комбінованого навчання з використанням ІКТ з метою розробки теоретико-методичних засад застосування трикомпонентної моделі навчання у відкритому освітньому просторі.

2. Визначити вплив інформаційно-комунікаційних технологій на трансформаційні процеси педагогічної системи.

3. Розробити і обґрунтувати концептуальну модель, що відображатиме перспективні напрями використання засобів ІКТ в педагогічній системі.

4. Охарактеризувати структурні компоненти реалізації технологій комбінованого навчання комп'ютерної системи управління вищим навчальним закладом «Сократ».

5. Проаналізувати складові дво- та трикомпонентних моделей комбінованого навчання з точки зору поєднання традиційних та дистанційних форм організації навчального процесу.

6. Сформуувати перспективні напрями розробки і використання засобів ІКТ в сучасному педагогічному процесі.

7. Дослідити можливості використання комп'ютерних систем управління ВНЗом на прикладі системи «Сократ» з метою здійснення комбінованого навчання за трикомпонентною моделлю на базі інтеграції традиційного, дистанційного та мобільного навчання.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у:

1. Визначенні впливу інформаційно-комунікаційних технологій на трансформаційні процеси педагогічної системи.

2. Уточненні поняття комбінованого навчання, визначенні складових інформаційно-комунікаційних технологій комбінованого навчання фахівців аграрного сектору економіки.

3. Обґрунтуванні педагогічної доцільності реалізації можливостей засобів інформаційно-комунікаційних технологій та визначенні перспективних напрямів використання інформаційних освітніх технологій.

4. Обґрунтуванні концептуальної моделі трансформації педагогічної системи на основі інформаційно-комунікаційних технологій.

5. Розкритті дидактичних можливостей інформаційних освітніх технологій (забезпеченні неперервності, відкритості, доступності, інтерактивності педагогічного процесу).

6. Розробці концептуальної моделі трансформації педагогічної системи на основі ІКТ.

7. Обґрунтуванні необхідності створення системи управління навчальною діяльністю на базі ІКТ, що реалізує методи і форми інтерактивної взаємодії між суб'єктами педагогічного процесу.

7. Удосконаленні дво- та трикомпонентних організаційних моделей комбінованого навчання з точки зору поєднання традиційних та дистанційних форм організації навчального процесу на базі комп'ютерних систем управління вузом.

8. Розробці схеми поетапної реалізації інформаційних освітніх технологій у навчанні, що дозволяє зробити цей процес конструктивним, діагностованим і керованим за допомогою стратегічного планування та педагогічного проектування, реалізації узгоджених стратегічно, педагогічних і технічних рішень.

9. Подальшому розвитку теоретичних і практичних засад використання освітніх інформаційних систем вищих навчальних закладів з метою реалізації основних принципів відкритої освіти.

Методологічне та загально наукове значення дослідження полягає у подальшому розвитку теорії і практики організації навчального процесу на базі комбінованого навчання у вищих навчальних аграрних закладах, підготовки фахівців аграрного сектору економіки, використання комп'ютерних систем управління ВНЗом з метою реалізації основних принципів відкритої освіти.

Питання, пов'язані з організацією навчального процесу за допомогою комбінованого навчання на базі ІКТ сьогодні широко досліджуються.

ІКТ, як складові педагогічних технологій, можливості їх використання у навчальному процесі, розглядали О.О. Андрєєв, В.Ю. Биков, В.М. Кухаренко, А.Ф. Н.В. Морзе, С.О. Семеріков, Ю.В. Триус та ін. Зокрема, у своєму дослідженні В. Ю. Биков доводить, що реалізація відкритої освіти з використанням ІКТ сприяє мобільності доступу до освітніх послуг, індивідуалізації освіти, неперервності освіти, розвитку інклюзивної освіти [64].

Загальне розуміння поняття «комбіноване навчання», як поєднання різних способів доставляння навчальних матеріалів, наводить П. Валіатан [67]. Н. В. Рашевська, зазначає, що у комбінованому навчанні традиційні технології навчання поєднуються з інноваційними технологіями дистанційного, електронного та мобільного навчання з метою створення гармонійного поєднання теоретичної та практичної складових процесу навчання [65]. Т. І. Коваль характеризує модель комбінованого навчання з точки зору методів засобів та організаційних форм методичної системи у якій органічно поєднуються традиційні і комп'ютерно-орієнтовані технології навчання [66]. Як ефективно поєднання різних способів доставляння навчальних матеріалів, моделей викладання, стилів учіння, на основі прозорості взаємодії учасників навчального процесу, комбіноване навчання визначили вчені А. Хейнце та К. Проктер [68]. Як гібрид традиційного очного та онлайн-навчання, яке є природнім розширенням традиційного аудиторного навчання означають комбіноване навчання Б. Колліс, Дж. Мунен [70]. У матеріалах англійської компанії «Eric Performance Improvement Ltd», одним з напрямів діяльності якої є проектування програм змішаного навчання, комбіноване навчання визначається як поєднання онлайн (електронного, дистанційного, мобільного) та оффлайн-навчання (аудиторної та позааудиторної роботи) [71].

Отже, під комбінованим навчанням (blended learning) будемо розуміти поєднання традиційного навчання із електронним, дистанційним та мобільним навчанням, технологічною платформою яких є інформаційно-комунікаційні технології. При організації навчального процесу за допомогою ІКТ навчальні матеріали можуть бути представлені дистанційними курсами, веб-курсами.

Проаналізувавши характеристики комбінованого навчання, які наводять у своїх працях вітчизняні та зарубіжні вчені, зазначимо, що у поєднанні традиційних та дистанційних методів навчання, основну роль відіграють ІКТ. Саме функціональні можливості ІКТ дозволяють забезпечити основні принципи відкритої освіти - відкрите планування навчання, індивідуальна освітня модель, вільний доступ до якісної освіти, свобода вибору тематики, темпу, часу та місця навчання, мобільність, рівний доступ учасників навчального процесу до освітніх систем, надання якісної освіти, формування структури та реалізації освітніх послуг. Оскільки комбіноване навчання є поєднанням традиційного та дистанційного навчання, то можемо виділити ІКТ комбінованого навчання у окрему групу та дослідити можливості їх використання у аграрних вищих навчальних закладах для забезпечення реалізації принципів відкритої освіти.

Найявний до теперішнього часу практичний досвід навчання та теоретичні дослідження показують, що для ефективною підготовки і реалізації освітніх процесів на всіх рівнях освіти в сучасних інформаційно-освітніх середовищах необхідна трансформація існуючої педагогічної системи в умовах розвитку засобів інформаційно-комунікаційних технологій. Саме функціональні можливості ІКТ дозволяють забезпечити основні принципи відкритої освіти - відкрите планування навчання, індивідуальна освітня модель, вільний доступ до якісної освіти, свобода вибору тематики, темпу, часу і місця навчання, мобільність, рівний доступ учасників навчального процесу до освітніх систем, надання якісної освіти, формування структури і реалізації освітніх послуг.

Проаналізуємо основні напрями, що визначають становлення і розвиток процесу трансформації педагогічної системи. На нашу думку ними є: зміна структури навчального інформаційної взаємодії між учасниками педагогічного процесу під впливом ІКТ; вплив інформаційно-комунікаційних технологій на подання навчального матеріалу і на навчально-методичне забезпечення освітнього процесу; формування нового інформаційного освітнього середовища, в якому відбувається взаємодія між учасниками освітнього процесу. Для реалізації зазначених напрямів аналізуються наступні умови: соціально-громадська обумовленість; розвиток матеріально-технічною бази освіти; підготовленість педагогічних кадрів до використання інформаційно-комунікаційних технологій. Якісні зміни інформаційного освітнього середовища під впливом інформаційно-комунікаційних технологій ініціюють трансформацію методів і форм навчання, трансформують структуру навчальної інформаційної взаємодії між учасниками освітнього процесу. Отже, особливості сучасного етапу впровадження ІКТ у навчальний процес у більшій мірі полягають у теоретичних і методичних аспектах адаптації нових технічних

засобів до навчального процесу, у зміні теорії і методики навчання під їх впливом.

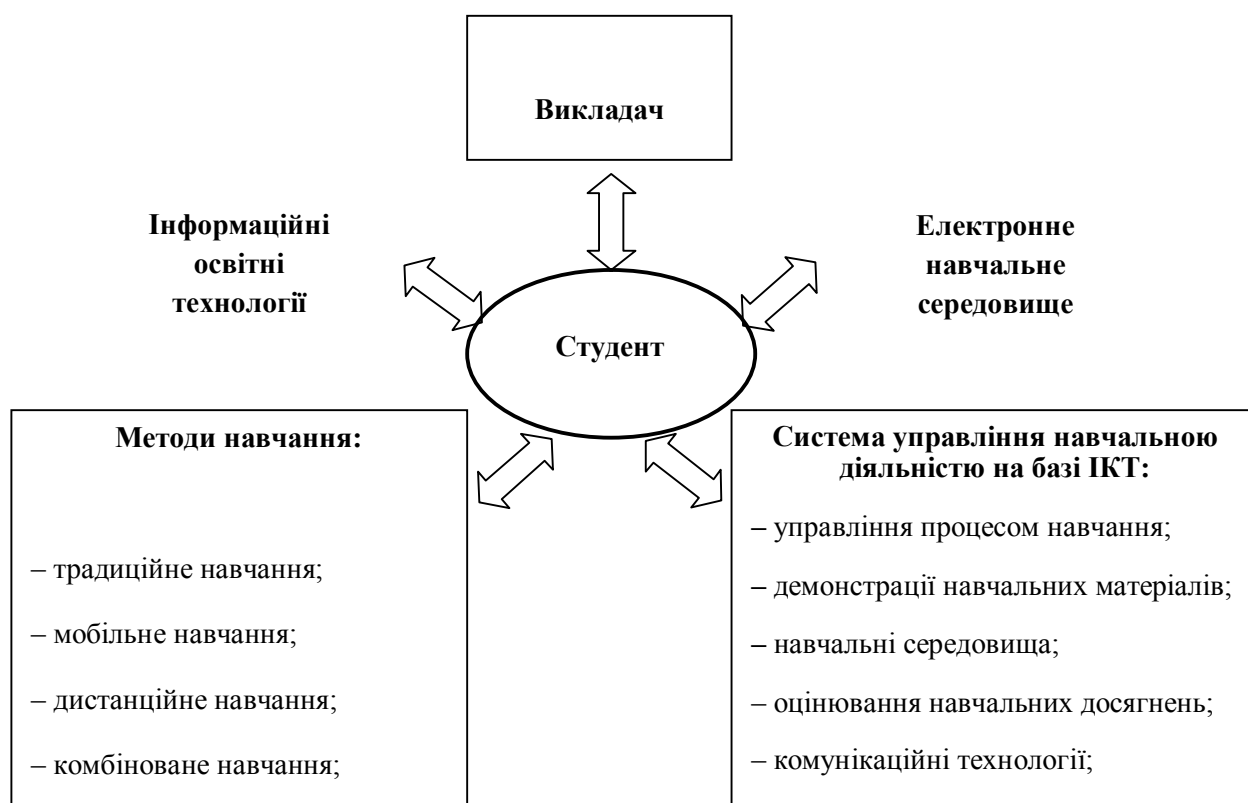

Рис. 1.8. Компоненти концептуальної моделі трансформації педагогічної системи

Розглянемо концептуальну модель трансформації педагогічної системи на основі інформаційно-комунікаційних технологій. У відповідності до теорії особистісно-орієнтованого навчання у даній моделі центральне місце займає студент, як суб'єкт освітнього процесу. В якості інших основних елементів даної моделі ми виділили викладача; методи навчання; систему управління навчальною діяльністю на базі ІКТ. Всі виділені елементи функціонують в освітньому середовищі, а їх взаємодія здійснюється на основі інформаційних освітніх технологій. Основні структурні елементи передбачають у своєму розвитку додавання, по мірі становлення і вдосконалення системи, нових пунктів, що є неодмінною умовою функціонування складних, динамічних, відкритих систем. Ця варіативна особливість позначена на Рисунку 1 трьома крапками.

Однією з компонент концептуальної моделі навчання є методи навчання. Поряд із традиційним навчанням пропонується використовувати методи навчання, які сформовані під впливом ІКТ, а саме мобільне навчання, дистанційне навчання, комбіноване навчання.

Система управління навчальною діяльністю на базі ІКТ повинна бути відкритою і містити структурні компоненти, які під впливом ІКТ вдосконалюються і розвиваються. Основними структурними компонентами системи є технології управління процесом навчання, технології демонстрації

навчальних матеріалів, навчальні середовища, технології оцінювання навчальних досягнень студентів, комунікаційні технології.

Особливістю даної моделі є форма комбінованої взаємодії учасників освітнього процесу, можливість конструювання і адаптації яких закладена в модель навчання, на базі особистісно-орієнтованого підходу з отриманням особистісно значущого результату навчання, з можливістю формування індивідуальної траєкторії освітньої діяльності.

Саме функціональні можливості ІКТ дозволяють забезпечити основні принципи відкритої освіти - відкрите планування навчання, індивідуальна освітня модель, вільний доступ до якісної освіти, свобода вибору тематики, темпу, часу і місця навчання, мобільність, рівний доступ учасників навчального процесу до освітніх систем, надання якісної освіти, формування структури та реалізації освітніх послуг.

З метою ефективного впровадження у процес навчання сучасних освітніх технологій на базі засобів інформаційно-комунікаційних технологій, доцільною є розробка системи управління навчальною діяльністю на базі ІКТ, в якій забезпечені наступні етапи, необхідні для реалізації педагогічного процесу: перший етап - розробка технологічного середовища для організації і здійснення педагогічного процесу на основі засобів інформаційно-комунікаційних технологій; другий етап - організація навчального процесу на базі засобів ІКТ; третій етап - визначення та урахування психолого-педагогічних особливостей використання інформаційних освітніх технологій у педагогічній діяльності; четвертий етап - контроль результатів навчальної діяльності. Реалізація розглянутих вище етапів розробки системи управління навчальною діяльністю на базі ІКТ дозволяє зробити процес навчання конструктивним, діагностованим і керованим за допомогою стратегічного планування і педагогічного проектування, реалізації узгоджених стратегічно, педагогічних і технічних рішень.

Визначимо основні складові ІКТ комбінованого навчання фахівців аграрного сектору економіки. Вони містять: технології управління навчанням, технології демонстрації навчальних матеріалів, технології набуття умінь та навичок, технології оцінювання навчальних досягнень студентів, комунікаційні технології. ІКТ комбінованого навчання студентів-аграріїв реалізоване на базі глобального інформаційного ресурсу університету - електронної системи управління вищим навчальним закладом «Сократ», розробленою викладачами ВНАУ. Система «Сократ» є інтегрованою клієнт-серверною навчальною системою, у якій реалізовані функції дистанційного навчання і управління ВУЗом [8]. Система забезпечує функціонування підсистем: «АСУ-Деканат»; електронної бібліотечної системи «Софія»; репозиторію університету; автоматизованої системи тестування знань Тезаурус; обліку знань студентів; обліку навчальної активності студентів; навчальної клієнт-серверної програми «WEB-бухгалтерія»; підсистеми «АСУ-Медцентр» та інших задач.

Розглянемо детальніше структурні компоненти ІКТ комбінованого навчання системи «Сократ»:

1. Технології управління процесом навчання реалізовані на базі компонент «АСУ деканат», «Тезаурус», «Викладацька».

Підсистему «АСУ деканат» призначено для ведення викладачами поточної успішності студентів з використанням електронних журналів успішності, напівавтоматичного створення електронних документів (модульних відомостей, додатків до журналів, екзаменаційно-залікових відомостей, заліково-екзаменаційних листів та ін.), напівавтоматичного ведення методистами факультетів обліку (модульних відомостей, вкладишів успішності до звичайних журналів, екзаменаційно-залікових відомостей, заліково-екзаменаційних листів та ін.), моніторингу навчального процесу факультетів, надання можливості студентам переглядання власної успішності через персональні кабінети, надання кураторам переглядання успішності навчальної групи через «персональний кабінет», надання можливості відповідальним особам на факультетах перегляду всіх видів журналів (модульної, сесійної, боржників), відомостей (модульних, екзаменаційно-залікових) і моніторингу навчального процесу, надання аналогічних можливостей, але щодо всіх факультетів, для працівників відділу контролю знань університету, автоматичне формування електронної залікової книжки студента, автоматичний розрахунок успішності, якості навчання, середнього балу (за 5-бальною та ECTS шкалами) кожного студента і групи, підрахунок кількості оцінок і т.д., автоматичне формування журналів заборгованостей з детальним аналізом процесу складання сесії, ведення персональних справ студентів (електронні персональні картки, пошукова система, групування списків за географічними ознаками).

Блок «Тезаурус» містить модулі «Персональний кабінет студента» (картки дисциплін, тести, навчальна картка, журнал успішності, каталог бібліотеки ВНАУ, вікіпедія ВНАУ, книжкова полиця, web-бухгалтерія, месенджер, форум), «Моя група» (журнал успішності, результати виконання тестів, самостійна робота, медичні довідки), «Тести» (електронні тести поточного та підсумкового контролю знань), «Змінити пароль», «Екзамени» (екзаменаційні та залікові роботи), «Статистика питань» (статистика тестового опитування, середній бал), «Поради студентам при роботі у мережі університету», «Документація і файли» (призначення та характеристики програми здійснення контролю знань шляхом комп'ютерного опитування «Тезаурус», посилання на документи «Меморандум викладачу щодо електронного тестування», «WEB-Тезаурус» і «Вимоги до публікації у базі WEB-Тезаурус»).

Блок «Викладацька» складається з модулів «Персональний кабінет викладача» (публікація навчальних матеріалів, картки дисциплін, архіви, електронний журнал викладача, WEB-конструктор електронних тестів «Тест-Майстер», WEB-редактор електронних книг, «Корифей», перегляд розкладу занять і навчальних планів з навчальної частини on-line, електронна бібліотека, управління WEB-сайтом своєї кафедри, публікація науково-методичних матеріалів, система розсилання повідомлень, WEB-чат, блоги, форум, кураторська група, трудова книжка, WEB-бухгалтерія і інші задачі), «Навчальна документація», «Форум», «Статистика» (статистичні дані щодо

використання кафедрами і викладачами електронної навчальної системи), «Адміністратор».

2. Технології демонстрації навчальних матеріалів реалізовано за допомогою блоків «Дистанційне навчання» та «Бібліотека», а також блоків «Тезаурус» та «Викладацька», складовими яких є засоби створення перегляду, публікації та використання навчальних матеріалів.

Блок «Дистанційне навчання» містить модулі Moodle (система дистанційного навчання) та WEB-конференції (сервер WEB-конференцій і вебінарів ВНАУ).

Блок «Бібліотека» складається з модулів «Методична література», «Електронний каталог системи «Софія»» (автоматизована бібліотечна система ВНАУ «Софія»), «Репозиторій», «Сайт» (сайт бібліотеки ВНАУ).

3. Технології набуття умінь та навичок реалізовано з використанням навчальних середовищ дистанційних курсів блоку «Дистанційне навчання», лабораторних та практичних робіт у вигляді електронних навчальних матеріалів, спеціалізованих тестових тренажерів, та самостійної підготовки з використанням системи тестування.

4. Технології оцінювання навчальних досягнень студентів реалізовано за допомогою системи тестування знань «Тезаурус» (тестування, аналізу ефективності тестів та якості питань) та «Автоматизованої системи обліку та контролю роботи студентів» (автоматичний облік пройдених студентом тестів і одержаних оцінок; автоматичний облік часу кожного студента з аналізом за днями у табличному та у графічному вигляді; автоматичний облік користування методичною літературою як кожним студентом, так і кожним викладачем окремо).

5. У системі «Сократ» реалізовано комунікаційні технології електронної пошти, WEB-конференцій, форумів, чатів, обміну повідомленнями та SMS-повідомленнями.

Розглянемо двокомпонентну модель комбінованого навчання, яка дозволяє реалізувати принцип доступності навчання: забезпечує можливості доставки студентам основного обсягу навчального матеріалу, інтерактивну співпрацю студентів і викладачів у процесі навчання, надання студентам можливості самостійної роботи над навчальним матеріалом.

Використання системи управління ВУЗом «Сократ» дозволяє поєднувати традиційні та дистанційні форми організації навчального процесу за двокомпонентною моделлю (рис. 1.9).

У тісному поєднанні із традиційним та дистанційним навчанням система «Сократ» дозволяє використовувати можливості мобільного навчання, та реалізовувати комбіноване навчання за трикомпонентною моделлю, враховуючи можливості мобільного навчання здійснювати навчальну діяльність незалежно від місця знаходження при використанні портативних технологій. На рисунку 3 представлено трикомпонентну модель, яка забезпечує поєднання трьох форм навчання.

Рис. 1.9. Модель комбінованого навчання як поєднання традиційних та дистанційних форм організації навчального процесу

За допомогою трикомпонентної системи навчання з використанням системи управління ВУЗом «Сократ» можливо поєднувати аудиторне навчання, дистанційне навчання та мобільну форму дистанційного навчання, що особливо важливо для самонавчання, навчання під час практики, навчання без відриву від виробництва.

Враховуючи те, що змістові модулі навчальних дисциплін мають значну кількість годин самостійної роботи, у такому випадку доцільною є організація навчального процесу з використанням комбінованого навчання.

Поєднання організаційних форм навчання дозволяє реалізувати гнучкий графік навчання, зменшує обмеження із здобуття освіти за місцезнаходженням за допомогою портативних пристроїв; забезпечує формування навичок здійснювати навчальну діяльність самостійно; сприяє адаптації студентів до професійної діяльності з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; сприяє формуванню проєктувальних, дослідницьких, організаційних, управлінських, технічних, організаційних, виконавських професійних функцій.

Отже, проведений аналіз можливостей системи «Сократ» та організаційних форм здійснення освітньої діяльності у вищому навчальному закладі дозволяє реалізовувати трикомпонентну модель комбінованого навчання на базі інтеграції традиційного, дистанційного та мобільного навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

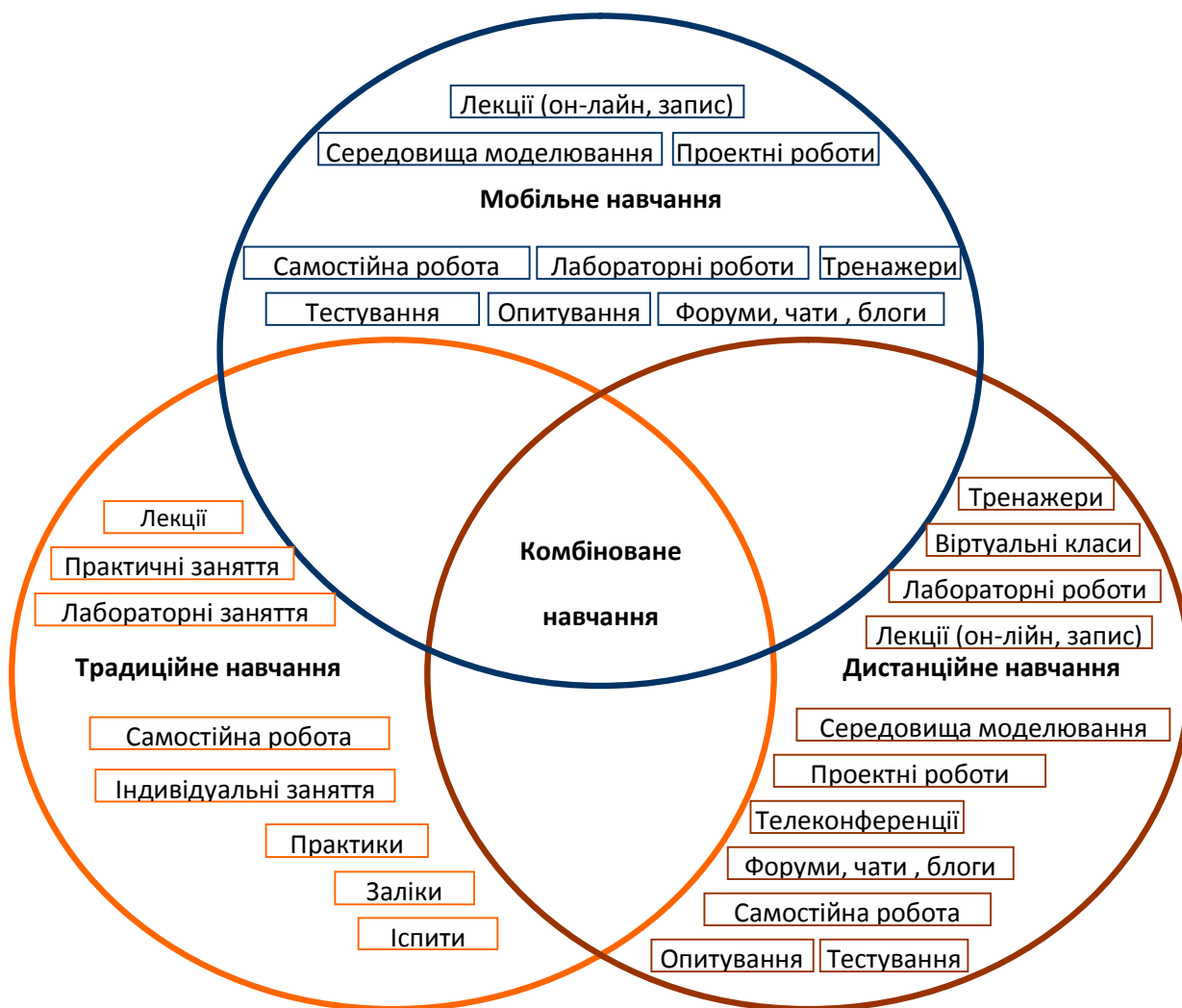

Рис. 1.10. Трикомпонентна модель комбінованого навчання

Відповідно до поставленої мети і задач отримано результати дослідження, які дають підстави зробити наступні висновки:

1. Використання в навчальному процесі інформаційно-комунікаційних технологій призводить до корінної зміни педагогічного взаємодії і трансформації існуючих організаційних форм, засобів і методів навчання. Ці тенденції посилюють усвідомлювані суспільством потреби зміни самої педагогічної системи.

2. На сучасному етапі модернізації системи освіти інформаційно-комунікаційні технології є не тільки засобами, які підвищують ефективність і якість освіти, а й ключовим фактором у застосуванні нових методів навчання.

3. На основі аналізу напрямів трансформації педагогічної системи нами була розроблена концептуальна модель, що відображує дані тенденції і містить елементи: студента; викладача; методи навчання; систему управління навчальною діяльністю на базі ІКТ.

4. Важливими етапами реалізації педагогічного процесу, в основу якого покладено засоби інформаційно-комунікаційних технологій, є - розробка технологічного середовища для організації і здійснення педагогічного процесу, організація навчального процесу, визначення і урахування психолого-

педагогічних особливостей використання інформаційних освітніх технологій в педагогічній діяльності, контроль результатів навчальної діяльності.

5. Теоретичний аналіз досліджень питань впровадження комбінованого навчання у вищих навчальних закладах дозволяє уточнити поняття комбінованого навчання як поєднання традиційного навчання із електронним, дистанційним та мобільним навчанням, технологічною платформою яких є інформаційно-комунікаційні технології.

6. Аналіз навчального процесу у аграрних навчальних закладах освіти та складових ІКТ комбінованого навчання надав можливість встановити, що складовими ІКТ підготовки фахівців аграрного сектору є технології управління навчанням, технології демонстрації навчальних матеріалів, технології набуття умінь та навичок, технології оцінювання навчальних досягнень студентів, комунікаційні технології.

7. Використання системи управління вищим навчальним закладом «Сократ» дозволяє поєднувати традиційні та дистанційні форми організації навчального процесу за допомогою двокomпонентної моделі комбінованого навчання та трикомпонентної моделі, у якій використовуються традиційні, дистанційні та мобільні форми організацій навчального процесу.

8. Розширено і обґрунтовано поняття, що пояснюють трансформацію педагогічної системи та її перехід на нову парадигму освіти, що спирається на функціональну ефективність інформаційно-комунікаційних технологій і формує нову культуру навчання. На основі розробленої концептуальної моделі трансформації педагогічної системи обґрунтовано необхідність створення системи управління навчальною діяльністю на базі ІКТ, що реалізує методи і форми інтерактивної взаємодії між суб'єктами педагогічного процесу. Запропоновано схему поетапної реалізації інформаційних освітніх технологій у навчанні.

9. Розроблена концептуальна модель трансформації педагогічної системи може використовуватись з метою організації і проведення педагогічного процесу у вищих навчальних закладах освіти, які функціонують на різних рівнях впровадження ІКТ в навчальний процес.

Як показав досвід Вінницького національного аграрного університету, застосування комбінованого навчання у вищих навчальних закладах освіти з використанням систем управління вузом дозволить реалізувати основні принципи відкритої освіти: свобода у виборі часу і темпів навчання, як для студентів, так і для викладачів; свобода у виборі місця навчання; рівний доступ до освітніх послуг; перехід від принципу “освіта на все життя” до принципу “освіта крізь усе життя”; реалізація структури якісних освітніх послуг.

Використання системи управління вищим навчальним закладом «Сократ» у процесі комбінованого навчання сприяє вдосконаленню та розробці нових методичних систем навчання на основі поєднання традиційних форм організації навчального процесу із дистанційними та мобільними формами, традиційних методів навчання та методів дистанційного і мобільного навчання.

Отримані результати дозволяють сформулювати напрямки подальших досліджень: розробка методичної системи комбінованого навчання студентів

вищих навчальних закладів на базі систем управління ВНЗом, розробка теоретико-методичних засад комбінованого навчання у вищих аграрних навчальних закладах, розробка теоретико-методичних засад застосування трикомпонентної моделі навчання у відкритому освітньому просторі; дослідження інформаційного освітнього середовища як необхідної умови розвитку всіх учасників освітнього процесу; дослідження впливу електронного середовища навчання на професійну мобільність.

1.10. Теоретичні аспекти венчурного інвестування

Поліщук О.А., Поліщук В.М., Ковальчук Д.М.

Формування сучасних засад венчурного інвестування розпочалося у 50-60-тих роках минулого сторіччя у США. Приводом для розвитку даної сфери інвестиційної діяльності слугував стрімкий успіх регіону Силіконової долини та підприємств, що там розташовувалися. Саме розвиток інноваційних техніко-технологічних рішень став відправною точкою у розбудові інноваційної економічної системи США, що слугувало прикладом для інших країн світу [33, с.11].

У той період створювати нові інноваційні компанії було непросто: справжніх підприємців, що займаються інноваціями, було не так багато, а необхідна інфраструктура ще не існувала. Корпоративні інвестори не були зацікавлені вкладати кошти в малозрозумілі тоді фінансові структури. Перший венчурний фонд, створений Артуром Роком 1961 року, становив лише 5 млн. доларів. Але результати роботи фонду виявилися приголомшуючими - Рок, витративши всього 3 мільйони, через нетривалий час повернув інвесторам майже 90.

На той час венчурні інвестиції не справляли помітного впливу на розвиток Американської економіки. Нечисленні компанії, що створювалися, ще не мали великих досягнень. Тому до кінця 1970-х років загальна сума коштів, заявлених як інвестиції до венчурних фондів і компаній, складала не більше 100 млн. доларів на рік. Кількість нових інноваційних компаній, які потребували б фінансової допомоги і управлінських консультацій, була незначна. Невеликі групи венчурних фірм існували в районі Бостона, Сан-Франциско і Нью-Йорка, і всі, що займаються таким бізнесом, достатньо добре знали один одного [41, с.46].

Подальше становлення венчурного капіталу співпало за часом з бурхливим розвитком комп'ютерних технологій і зростанням добробуту середнього класу американців. Такі відомі компанії як DEC, Apple Computers, Compaq, Sun Microsystems, Microsoft, Lotus, Intel зуміли стати сучасними гігантами комп'ютерного бізнесу багато в чому завдяки венчурному капіталу. Більше того, стрімке зростання нових галузей, таких як персональні комп'ютери

Література до 1 розділу:

1. Гнаткович О. Державне регулювання ринку землі / О. Гнаткович// Вкн.: Еколого-економічні проблеми розвитку АПК: матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 25-27 вересня 2002р. – Т. 2. – Львів: Львівський ДАУ, 2002. - С. 164-167.
2. Горемыкин В.А. Современный земельный рынок России: Практическое пособие. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и Ко», 2004. – 624с.- С.121.
3. Даниленко А.С. Формування ринку землі в Україні / А.С.Даниленко, Ю.Д.Білик. -К.: Вид-во Урожай", 2006. - 277 с.
4. Ізовіта А. М. Злочинність у сфері ринкового обігу земель як об'єкт кримінологічного вивчення./Актуальні проблеми держави і права : збірник наукових праць. Вип. 59. — Одеса : Юридична література, 2011. — С. 145-152.
5. Конституція України [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
6. Кулинич П. Ринок земель як об'єкт правового регулювання//Право України* . — 2005 . — № 11 . — С. 39-44.
7. Мартин А. Г. Регулювання ринку земель в Україні: наук. моногр. / А.Г. Мартин. – К. : Аграр Медіа Груп, 2011. — 252 с.
8. Новаковський Л.Я., Третяк А.М. Основні положення концепції розвитку земельної реформи в Україні. – К.: Центр земельної реформи, 2001. – 96 с.
9. Паньків З.П. Земельні ресурси: Навчальний посібник. – Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 272 с.
10. Песцова О.С. Про реформування ринку земель в Україні // Вісник аграрної науки. – 1998. — №7. – С.74-75.
11. Проект закону про обіг земель сільськогосподарського призначення <http://land.gov.ua/rynok-zemel.html#>

12. *Реформування системи землекористування в Україні [Текст] : монографія / М.І. Лавейкін ; Рада по вивченню продуктивних сил України НАНУ. - К. : [б. и.], 2002. - 376 с.*
13. *Рибалко, С.В. Економічний механізм формування ринку земельного капіталу / С.В.Рибалко // Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. – 2011. – Вип. 33, Ч. 3. – С. 176-179.*
14. *Саблук П.Т. Структурно-інноваційні зрушення в аграрному секторі України як фактор його соціально-економічного зростання / П.Т. Саблук // Економіка АПК. – 2004. – № 6. – С. 3-8.*
15. *Семеряк Ю.А. Ринок землі в Україні: суть, завдання, функції / Ю.А. Семеряк, М.Г. Москва // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.14 - С.257-263.*
16. *Федоров М. М. Особливості формування ринку земель сільськогосподарського призначення в Україні/Федоров М.М./ Економіка АПК 2007. - №5. - С. 73-78.*
17. *Федоров, М. М. Трансформація земельних відносин до ринкових умов [Текст] / М. М. Федоров // Економіка АПК. – 2009. – № 3. – С. 4-18.*
18. *Шарафутдінова Н.В. Стан розвитку ринку землі в Україні / Н.В. Шарафутдінова // Землеустрій і кадастр.- 2004.- №1- 2.- С. 93- 96.*
19. *Закон України "Про інвестиційну діяльність"// Відомості Верховної Ради. – 1991.– № 47.*
20. *Василик О.Д., Лютий І.О. Від теорії інвестицій до інноваційної політики// Фінанси України. – 2003. – № 12.– С.125–126.*
21. *Петкова Л.О. Інвестиційна привабливість регіонів// Фінанси України. – 2005. – № 9.– С.40 – 46.*
22. *Поплавська Ж.В., Поплавський В.Г. Інвестиційний імідж // Фінанси України. – 2004. – № 7.– С.47 – 55.*
23. *М. Бутко. Інвестиційні аспекти підвищення конкурентоспроможності економіки // Економіка України. – 2004. – № 4.– С.41 – 45.*
24. *О. Кухленко, О. Смирнова. Стратегія інвестиційної діяльності в Україні// Економіка України. – 2002. – № 11.– С.22 – 27.*
25. *М. Бутко. Сучасна проблематика оцінки інвестиційної привабливості регіону (на прикладі Чернігівської області)/ М. Бутко, С. Зеленський, О. Акіменко // Економіка України. – № 11 – 2005. – С. 30 – 37.*
26. *Киш Л.М., Кулик І.О. Аналіз інвестиційних потоків на підприємстві. Збірник наукових праць ВНАУ. Серія Економічні науки. Випуск 4(70). Том 2. Вінниця – 2013. с.- 91-97.*
27. *Киш Л.М., Кива О.А. Аналіз механізму управління інвестиційною привабливістю підприємства. Реформування економіки України : стан та перспективи. Збірник матеріалів VI міжнародної науково-практичної конференції. К. : МІБО КНЕУ. 2012. с. -74-77.*
28. *Леонтюк-Мельник О.В. Моделі управління інвестиційною діяльністю. Тези доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури». Львів: Львівська політехніка, 2013. с.- 299-300.*
29. *Леонтюк-Мельник О.В. Фінансування інвестиційної діяльності на основі інститутів спільної інвестиційної діяльності. Збірник наукових праць ВНАУ. Серія Економічні науки. – Вінниця: ВНАУ, 2012. - Випуск 4 (70). Том 3. с. – 158-163.*
30. *Sekhampu T. J. Determinants of the Food Security Status of Households Receiving Government Grants in Kwakwatsi, South Africa / Tshediso Joseph Sekhampu // Mediterranean Journal of Social Sciences. – 2013, January. – Vol. 4 (1). – P. 147-153.*
31. *Mathe K.M. Agricultural Growth and Food Security: Problems and Challenges International / Kumari Mary Mathe // Journal of Research in Commerce, Economic & Management. – 2013. – Issue No 07 (July). – Vol. 3. – P. 131-137.*
32. *Березін О.В. Продовольчий ринок України: теоретико-методологічні засади формування і розвитку : монографія / О.В. Березін. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 184с.*

33. Немченко В.В. Продовольча безпека України / В.В. Немченко // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія «Економічні науки». – 2012. – № 4(70). – Том 2. – С.179-183.
34. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання продовольчої безпеки» № 1379 від 5 грудня 2007 р.: остання редакція від 05.12.2007 р., чинний [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1379-2007-%EF>
35. Національна доктрина реформування та розвитку агропродовольчого комплексу України (проект) // Економіка АПК : міжнародний науково-виробничий журнал – Київ, 2011. – № 4 (198). – С. 3-6.
36. Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://dknii.gov.ua/>
37. Закон України «Про інноваційну діяльність» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
38. Індикатори та порогові значення індикаторів для нормалізації показників за першим методом нормування. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/file/>
39. Левченко Н. М. Інноваційні механізми державного регулювання розвитку АПК в умовах євроінтеграції: теорія та методологія: [монографія] / Н.М. Левченко. – Харків: Вид-во «С.А.М.», 2011. – 464 с..
40. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Статистичний збірник. – К.: ДП «Інформаційно-видавничий центр Держстату України». – 2013. – 305с.
41. Саломатин В.А. Инновационные процессы в АПК: сущность и направление развития // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.teoria-practica.ru/-8-2011/economics/salomatин.pdf>
42. Сегеда І. В. Діагностика регіонів України за рівнем науково-технологічної безпеки // Механізм регулювання економіки. – 2010. - № 3. - Т 2. - С. 128-135.
43. Смоленюк А. П. Розвиток інноваційного підприємництва в агропромисловому виробництві : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством» / А.П. Смоленюк. – К., 2010. – 19 с.
44. Смоленюк А. П. Формування регіонального центру розвитку інноваційного підприємництва в агропромисловому виробництві / А.П. Смоленюк // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка». – 2010 – № 2 [16]. — С. 19-27.
45. Шпикуляк О. Г. Інституційно-правове забезпечення інноваційної діяльності та формування інтелектуального капіталу в аграрній сфері / О.Г. Шпикуляк, Л.І. Курило, С.М. Удовиченко // Економіка АПК. – 2011. - № 6. – С. 104-111.
46. Шубравська О.В. Розвиток агроінноваційної діяльності в Україні / О.В. Шубравська, К.О. Прокопенко // Економіка АПК. - 2013. - № 4. – С. 77-80.
47. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 року №1560-XII // Відомості Верховної Ради України; Голос України, 1991.
48. Смит А. Исследования о причине и природе богатства народов / А. Смит – М.: Эксмо, 2007. – 960с.
49. Маркс К. Капитал / К. Маркс, Ф. Энгельс// Соч. 2-ге изд. Т. 23. – М.: Прогресс, 1965. – 529с.
50. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег / Дж. М. Кейнс. – М.: Прогресс, 1978. – 456с.
51. Самуэльсон П. Экономика. Вводный курс / П.Самуэльсон. – М.: Прогресс, 1964, - 379с.
52. Большой экономический словарь / Под ред.. А.Н. Азрилияна. – 5-ое изд. доп. и перераб. – М.: Институт новой экономики, 2002. – 1280с.
53. Хачатуров Т.С. Экономическая эффективность капитальных вложений / Т.С. Хачатуров. – М.

54. Бойчук Р.М. Управління формуванням та використанням інвестиційного потенціалу промислових підприємств: Автореф. дис.. канд.. екон. наук / Інститут регіональних досліджень НАН України. – Львів, 2003. – 20с.
55. Хомкалов Г.В. Управление инвестиционным потенциалом социально-экономических систем: Автор дисс. докт. екон.наук / Иркутская гос. эконом. академия, СПб, 2001. – 43с.
56. Иванов С.В. Методологічні підходи до визначення сутності інвестиційного потенціалу / С.В. Иванов // Економіка: проблеми теорії та практики: Зб. наук. праць. – 2004. – Т.1, №195. – С.98-104.
57. Литюга Ю.В. Формування інвестиційного потенціалу підприємства інноваційної орієнтації / Ю.В. Литюга // регіональні проблеми та перспективи розвитку ринків збуту промислової продукції: тези доповідей конференції 6-7 грудня 2006 року. В Т.2, Т.1. – К.: Укр НТЕІ, 2006. – С. 45-48.
58. Даниленко Л.И. Обоснование необходимости государственного регулирования аграрного сектора / Л.И. Даниленко // АПК: экономика, управление. – 2006.- №3. – С.43-46.
59. Іванецька С.Д. Ефективність державної підтримки агропромислового виробництва / С.Д. Іванецька // Економіка АПК. – 2005. - №2. – С.114-116.
60. Уваров М.С. Аспекты регулирования интеграционных процессов / М.С. Уваров // Экономист. – 2007. - №2. – С. 82-86.
61. Баркер Дж. Парадигмы мышления. Как увидеть новое и преуспеть в меняющемся мире.: Альпина Бизнес Букс, 2007.- 187с.
62. Мазур А.Г. Регіональна парадигма суспільного розвитку / Мазур А.Г. – Вінниця: Книга – Вега, 2007. – 160с.
63. Пена Т.В. Регіональна динаміка і трансформація економічного простору України/ Пена Т.В. – Черкаси: Брама –Україна, 2006. -440с.
64. Пена Т.В. Сучасна парадигма регіонального розвитку продуктивних сил економічного простору України / Пена Т.В. – Черкаси: ЧДТУ. 2012.- 526с.
65. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : [монографія] / В. Ю. Биков. – К. : Атіка, 2009. – 684 с.
66. Рашевська Н. В. Модель комбінованого навчання у вищій школі України / Рашевська Н. В., Семеріков С. О., Словак К. І., Стрюк А. М. // Сборник научных трудов. – Харьков : Миськдрук, 2011. – С. 54–59.
67. Коваль Т. І. Теоретичні та методичні основи професійної підготовки з інформаційних технологій майбутніх менеджерів-економістів : автореферат дисертації доктора педагогічних наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Коваль Тамара Іванівна ; Академія педагогічних наук України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих. – К., 2008. – 44 с.
68. Valiathan P. Blended Learning Models [Electronic resource] / Purnima Valiathan. – 2002. – Mode of access : http://www.astd.org/LC/2002/0802_valiathan
69. Heinze A. Reflections On The Use Of Blended Learning [Electronic resource] / Aleksej Heinze, Chris Procter // Education in a Changing Environment. 13th-14th September 2004. – University of Salford, Salford, Education Development Unit. – 2004. – 11 p. – Mode of access: http://www.ece.salford.ac.uk/proceedings/papers/ah_04.rtf
70. Collis B. Flexible learning in a digital world: experiences and expectations / Betty Collis, Jef Moonen. – London : Kogan Page Limited, 2001. – 231 p.
71. Blended learning in practice [Electronic resource] / Epic Performance Improvement Ltd. – 2011. – 39 p. – Mode of access : http://www.epic.co.uk/assets/files/wp_blended_learning_practice_2010.pdf
72. Електронна система управління ВУЗом «Сократ» [Electronic resource] / - 2012.– Mode of access : <http://www.vsau.vin.ua/>
73. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : [монографія] / В. Ю. Биков. – К. : Атіка, 2009. – 684 с.

74. Булах Ірина Євгенівна. Теорія і методика комп'ютерного тестування успішності навчання (на матеріалах медичних навчальних закладів) : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Булах Ірина Євгенівна. – Київ, 1995. – 430 с. – Бібліогр. : с. 50–51.
75. Зязюн І.А. Філософія педагогічної дії: монографія / Зязюн І.А. – Черкаси: ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2008. – 608 с.
76. Морзе Н.В. Методика навчання інформатики: Навч. посіб.: У 4 ч. / За ред. акад. М.І. Жалдака. – К.: Навчальна книга, 2003. – Ч. II: Методика навчання інформаційних технологій. – 287 с.: іл. – ISBN 966-7943-39-9.
77. Розенберг Н.М. Информационная культура в содержании общего понятия / Н.М. Розенберг // Сов. Педагогіка. – 1991. - №3. – С. 33-38.
78. Гамаюнов Б. Венчурний бізнес: історія, принципи, статистика / Б. Гамаюнов // Інновації. - 2011. - № 8. - С. 45-48.
79. Грига В.Ю. Сучасний стан венчурного фінансування в Україні: статистичний розріз та експертна характеристика / В.Ю. Грига, О.В. Красовська // Наука та наукознавство.-2009.-№ 3. - С. 18-30.
80. Гулькін П. Венчурний капітал, фінансування і бізнес: семантика, історія та еволюція / П. Гулькін, Д. П. Денисенко // Фінансовий ринок України : Інформаційно-аналітичний бюлетень. - 2010. - № 2. - С. 11-15.
81. Дворжак І. Венчурний капітал в країнах Центральної і Східної Європи [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://koi.cfrn.ru/investor>.
82. Кардаш О.М. Генезис, суть та значення венчурного інвестування у системі фінансового забезпечення інноваційної діяльності / О.М. Кардаш // Економічний простір. – 2012. – №19 – С.198-204.
83. Карпінський Б.А., Герасименко О.В. Фінансово-інвестиційний словник. – К.: «Знання». – 2010. – 324 с.
84. Кризська Р. Ю. Принципи і механізми державного сприяння розвитку венчурного підприємництва в сфері інвестиційно-інноваційної діяльності / Р. Ю. Кризська // Економіка та держава. - 2010. - № 2. - С. 117-120.
85. Пашко М. М. Особливості венчурного інвестування / М. М. Пашко // Формування ринкових відносин в Україні. - 2008. - № 12. - С. 75-79.
86. Пельтек Л. В. Державне регулювання розвитку венчурного бізнесу в інвестиційній сфері / Л. В. Пельтек // Економіка та держава. - 2009. - № 3. - С. 77-80.
87. Петрук О.М. Теорія та практика венчурного фінансування: монографія / О.М. Петрук, Ю.М. Стасюк. - Житомир: ЖДТУ, 2011. - 248 с.
88. Про венчурну діяльність в інноваційній сфері: Проект Закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
89. Радзімовська, С. Ф. Венчурне інвестування інноваційного розвитку / С. Ф. Радзімовська // Економіка та держава. - 2012. - № 11. - С. 101-103.
90. Садеков А.А. Принципи організації венчурного фінансування інноваційної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vdnuet/econ/2008_3/1.pdf.
91. Тарасова Г.О. Принципи оцінки ефективності інвестицій при венчурному фінансуванні / Г.О. Тарасова // Економічний вісник НГУ. – 2009. - №1. – С.52-55.

Післямова

Економічний розвиток характеризується повсюдністю, неперервністю та постійними змінами кількісних та якісних параметрів, різноманітними за своєю значимістю, впливом та поширенням. Такі зміни в структурі продуктивних сил, характері економічних відносин та механізмі господарювання зумовлюють динамічний розвиток аграрних економічних систем, зокрема зміну структури їх господарських комплексів. Однак, значні трансформаційні процеси регіонального плану, зміни в управлінні горизонтальними зв'язками, зрушення в функціонально-галузевих і територіальних пропорціях поки що не дали позитивного результату, призвели до розбалансування виробничої інфраструктури, деградації комплексних господарських утворень, посилення асиметрії умов життєдіяльності населення, територіальної дезорганізації регіонального простору. Зміни в територіальній структурі і просторовій організації аграрних господарських структур не супроводжувались покращенням умов підвищенням рівня життя населення. Все це враховуючи фінансово-економічну кризу, в якій перебуває економіка нашої країни, загострення соціальних, демографічних та екологічних проблем, недостатня і неоптимальна структурна збалансованість економіки країни та її регіонів обумовлює доцільність комплексного вирішення структурних питань для забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку на основі довгострокового економічного зростання.

Пропонована монографія носить комплексний характер, охоплює широке коло проблем стосовно структурної перебудови економіки регіонів. Поряд з питаннями методологічного плану, де розкривається сутність структурних зрушень, їх ролі в розвитку господарства регіону, виявляються фактори і передумови їх здійснення, обґрунтовуються принципи організації та надаються ґрунтовні практичні рекомендації.

Матеріали щодо аналізу структурних зрушень, їх масштабу та напрямів конкретного регіону, збагачують уявлення про зміни та структурний розвиток аграрно орієнтованих систем, а запропонованні пропозиції щодо перспектив структурної перебудови АПК дають можливість орієнтації в складній економічній ситуації країни.

В роботі детально охарактеризованні структурно-динамічні зрушення в господарському комплексі однієї з важливих областей агропромислової спеціалізації – Вінницькій, виявленні причини і наслідки трансформації її основних сфер економічної діяльності. Визначенні резерви та пороги розвитку галузей спеціалізації, сформовано багатофакторну модель оптимізації структурних зрушень на основі кластеризації території області за рівнем, динамікою і характером структурних зрушень, обґрунтовано перспективні напрями розвитку аграрної економіки регіону та розроблено механізм їх регулювання. Важливим є визначення процесу формування організаційного, нормативно-правового та інформаційного механізму регулювання структурних зрушень в АПК та інструментарію його реалізації. Вартим уваги є пропозиції щодо інвестиційно-інноваційної стратегії основних галузей господарського

комплексу регіону та вивлення джерел залучення коштів в господарську діяльність.

Розроблений організаційно-економічний механізм забезпечення оптимізації структурних змін в конкретному господарському комплексі регіону може бути використаний як аналог для регіонів подібної виробничої структури і спеціалізації. А обґрунтованні концептуальні підходи до стратегії структурної перебудови носять загальноекономічний характер і є прийнятними для всіх регіонів з урахуванням їх особливостей і специфіки.

Робота є важливою і може бути корисною як для науковців, так і практиків з галузевого і регіонального управління складними економічними системами.